

ЗМІНИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Паливода В. О., *центр зовнішньополітичних досліджень НІСД*

Уряд Великої Британії здійснює заходи, мета яких – належне реагування на нові виклики та загрози у сфері національної безпеки. Зокрема проведено організаційні зміни у структурі Служби безпеки (МІ-5), створюється новий урядовий орган для ведення розвідки на основі відкритих джерел.

Висновки

1. Мінливе безпекове середовище потребує оперативного пристосування до нього структури спеціальних служб.
2. Державно-приватне партнерство у сфері забезпечення національної безпеки сприяє позитивному вирішенню завдань протидії новим викликам і загрозам.

У березні 2023 р., у рамках оновлення Комплексного огляду безпеки, оборони, розвитку і зовнішньої політики¹, на базі Центру захисту національної інфраструктури² Служби безпеки (МІ-5) уряд Великої Британії створив Національний орган захисту безпеки (далі – NPSA³). Крім того, заплановано створення нового урядового органу – Центру розвідки на основі відкритих джерел (далі – Центр OSINT⁴).

NPSA, якому надано ширші повноваження у сфері забезпечення економічної безпеки, створено через спроби недружніх до Великої Британії держав викрадати інтелектуальну власність, результати конфіденційних досліджень і таємну інформацію. Такі спроби можуть негативно позначитися на бізнес-середовищі

¹ Комплексний огляд безпеки, оборони, розвитку і зовнішньої політики під назвою «Глобальна Британія в епоху конкуренції» проведено урядом Б. Джонсона у березні 2021 р.

² Центр захисту національної інфраструктури (ЦЗНІ) створено у 2007 р. у спосіб об'єднання Координаційного центру безпеки національної інфраструктури і Консультативного центру національної безпеки (підрозділ МІ-5). У 2016 р. частину його повноважень, пов'язаних із кібербезпекою, взяв на себе Національний центр кібербезпеки у складі Центру урядового зв'язку.

³ Акронім від National Protective Security Authority – назви англійською мовою.

⁴ Акронім від Open Source Intelligence Hub – назви англійською мовою.

країни та зашкодити її конкурентоспроможності на світовій арені.

Минулого року MI-5 провела широку роз'яснювальну кампанію щодо загрози британському бізнесу шпигунської діяльності Китаю. Спецслужби КНР активно використовували професійні мережеві сайти (наприклад, LinkedIn) для отримання конфіденційної інформації.

Коментуючи створення NPSA, державний міністр безпеки⁵ Т. Тугендхат заявив, що технології, наука та науковці перебувають на передовій національної безпеки так само, як і критична інфраструктура Великої Британії. Підприємствам, організаціям приватного та державного секторів, а також академічним колам NPSA допомагатиме краще захистити себе і зберегти свою конкурентну перевагу. У цій сфері NPSA тісно співпрацюватиме з ключовими партнерами: Національним центром кібербезпеки та Національним управлінням безпеки з питань боротьби з тероризмом.

Передбачається, що NPSA спільно з названими та іншими партнерами проводитиме навчання та консультації щодо заходів безпеки, які підприємства й організації повинні запровадити, щоб уникнути терористичних нападів, а також виявляти загрози безпеці Великій Британії. Першим кроком у цьому напрямі стало створення додатка для смартфона Think Before You Link («Подумай, перш ніж перейти за посиланням»).

Навчання та консультації, які організуватиме NPSA, базуватимуться на основі досліджень світового рівня, останніх даних розвідки та результатах успішно проведених кампаній для різних секторів економіки, таких як «Надійні дослідження», «Безпечні інновації», «Захищені закупівлі». Пропозиції щодо проведення онлайн-тренінгів розміщуватимуться на офіційному вебсайті NPSA (<https://www.npsa.gov.uk/>).

Центр OSINT створено за ініціативи державного міністра безпеки Т. Тугендхата. Центр працюватиме в тісному контакті з MI-5 і розвідслужбою MI-6. Під час роботи використовуватиметься штучний інтелект для збирання та аналізу інформації з метою виявлення прихованих загроз національній безпеці країни. За словами державного міністра безпеки, повномасштабне вторгнення Росії в Україну продемонструвало, яку роль може відігравати інформація з відкритих джерел у поєднанні з аналітичним продуктом спеціальних служб.

Т. Тугендхат наголосив, що новий орган, який розпочне роботу у травні 2023 р., у жодному разі не використовуватиметься для збирання інформації стосовно громадян Сполученого Королівства. Одним із головних завдань Центру OSINT буде виявлення дезінформації Росії та інших країн, перевірка фактів, викриття і оприлюднення фейків, спрямованих проти британського суспільства.

⁵ Державний міністр безпеки – міністерська посада в уряді Великої Британії, що підпорядковується МВС. Посаду запроваджено у 2009 р. у спосіб розділення посади державного міністра безпеки, боротьби з тероризмом, злочинністю та поліції.